

CLP

OVERGANG TIL SOLVENS II - NOEN UTFORDRINGER FOR SKADEFORSIKRINGSSELSKAPENE

Fred Arthur Andersen – medlemsmøte i Den norske Forsikringsforening den 15. oktober 2014

UTFORDRINGER FOR SKADEFORSIKRINGSSKAPENE (1:3)

Særskilte utfordringer knyttet til skadeforsikring ved innføring av Solvens II som vil bli gjennomgått:

- Avsetningen til naturskadefondet – solvenskapital, risikoreducerende forpliktelse eller øvrig ordinær forpliktelse uten solvenseffekt?
- Avsetningen til garantiordningen i skadeforsikring – solvenskapital eller øvrig ordinær forpliktelse uten solvenseffekt?

Utfordringene knyttet til Solvens II berører som utgangspunkt ikke kundeaspektet ved naturskadeforsikringen eller garantiordningen.

Avsetningen til naturskadefondet – tall per 31.12.2013:

- 8 347 mill samlet for alle selskap.
- 3 907 mill fordelt på ca 40 selskap med hovedsete i Norge (ca 77,5 % i Gjensidige og SpareBank 1).
  - Noen norske selskap har «negative fond».
- 4 440 mill for utenlandske selskap (hovedvolumet er Tryg og If).
  - Svenske/danske myndigheter følger de norske ift. avsetningen/Solvens II(?).

UTFORDRINGER FOR SKADEFORSIKRINGSSLESKAPENE (2:3)

Avsetningen til garantiordningen – volum per 31.12.2013:

- 1 348 mill for selskap med hovedsete i Norge
- 360 mill for ett utenlandsk selskap av historiske årsaker. Utenlandske selskap har ikke samme avsetningsplikt som de norske.

Andre utfordringer som ikke vil bli gått gjennom ytterligere:

- Skattemessige problemstillinger knyttet til dagens avsetninger.
  - Samlede forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring etter gjeldende regelverk antas i betydelig grad å overstige forsikringstekniske avsetninger etter Solvens II grunnet endret verdivurdering. Dette er beløpsmessig en klart større problemstilling innen skadeforsikring enn i livsforsikring.
  - Skal de endrede avsetninger anses som realisert i skattemessig forstand og derfor utløse skatt? Opp til 7,5 mrd i skattekostnad som tapper egenkapitalen tilsvarende?
  - Økt løpende skatt fremover?
  - Et tankekors: Solvens II skal gi en klar styrking av solvenskravene. Skal overgang fra et solvensregelverk til et annet utløse betalbar skatt og svekke soliditeten til selskapene?

UTFORDRINGER FOR SKADEFORSIKRINGSSLELSKAPENE (3:3)

- Kapitalkrav for kommuneobligasjoner under Solvens II:
  - Hovedutfordring:
    - Kommuner/fylkeskommuner har ofte ikke kredittrating.
    - Mangel på mellomkategori av risikovekter i Solvens II.
    - Antas å bli langt mer kapitalkrevende å investere i kommuneobligasjoner.
    - Forsikring vil kunne få en høyere kapitalbinding enn det en bank vil ha.
  - Ca 59 mrd lånt ut fra selskapene til kommune/fylkeskommune per 2013.
  - Fellesproblem for liv og skade.

Noen avgrensninger i den følgende gjennomgangen:

- De ulike krav som følger av Solvens II-regelverket for å klassifisere midler/avsetninger som kapitalelement eller forpliktelse vil ikke bli gjennomgått.
- Oversikten vil bli summarisk, og flere delproblemstillinger vil ikke bli berørt.

NATURSKADEFONDET OG SOLVENS II

AVSETNINGEN TIL NATURSKADEFONDET – KORT OM BAKGRUNNEN (1:2)

Naturskadeforsikring og utlikning av skader:

- Tilleggsforsikring innført i Norge i 1980, der ting i Norge forsikres mot brann også skal forsikres mot naturskade, jf. lov om naturskadeforsikring og forskrift om instruks om Norsk Naturskadepool .
- Pliktig medlemskap i Norsk Naturskadepool.
- Gjennom poolen utlignes alle skader (etter felles reassuranse) mellom selskapene.
- Premiesatsen fastsettes av Poolstyret, skal være en særskilt post i polisen og beregnes av forsikringssummene i brannforsikring.

Avsetningen til naturskadefond:

- Differansen mellom opptjent naturskadepremie og selskapets andel av erstatningsutbetalinger og skadereserver avsettes til et særskilt naturskadefond i selskapet.
- Fondet er ikke knyttet til særskilte eller separert aktiva.
- Selskapet eier fondet og avkastningen av dette, men fondet skal benyttes til framtidige naturskader.

Det enkelte selskap bærer risikoen ved forsikringen etter utlikning.

AVSETNINGEN TIL NATURSKADEFONDET – KORT OM BAKGRUNNEN (2:2)

Et selskaps fond (dvs. midler tilsvarende fondets størrelse) skal overføres til poolen for fordeling på alle medlemmer der et selskap opphører, jf. instruksens § 11 sjette ledd.

- Ikke eksplisitte unntak i regelverk der opphør skylds avvikling ved insolvens.
- Det er ingen kjente situasjoner der norske eller utenlandske medlemmer har blitt avvirket som følge av insolvens.

Tanken har vært at samlet premie over tid skal svare til poolens og de enkelte selskapers skadebeløp og administrasjonskostnader.

- Har vært vanskelig å gjennomføre, bl.a. grunnet betydelige endringer i premiesats, skader, selskapenes markedesander og medlemsmasse over tid.
- Resultatet i dag er en samlet naturskadeavsetning for alle medlemmer som langt overstiger det noen hadde tenkt seg.

NATURSKADEFONDET OG SOLVENS II – UTFORDRINGER

Finanstilsynets notat av 19. juni 2014:

- De midler avsetningen representerer kan ikke medregnes som solvenskapital, men er en risikoreduserende forpliktelse ift naturskadeforsikringen.
- Hva skal til for medregning om solvenskapital, slik tilsynet ser det:
  - Kun aktuelt dersom instruksen kan forstås slik at fondet ikke skal overføres ved opphør som følge av insolvens (eller dersom kravet om overføring er etterstilt alle ordinære kreditorer).
  - Først da er midlene tilgjengelige for alle selskapets kreditorer, uten at kreditorenes krav konkurrerer med krav fra poolen.
- Finanstilsynet mener at dagens regelverk ikke er helt klart, og åpner for en prosess med avklaring av dagens regelverk som ender i at fondet medregnes.

NATURSKADEFONDET OG SOLVENS II – LØSNINGER?

Vår vurdering:

- Mest sannsynlig at poolen, i medhold av instruksens § 11 sjette ledd, kan fremsette et krav mot et skadeforsikringselskap som avvikles ved insolvens.
- Poolens krav har ingen separatist-/fortrinnsrett, prioritet som alminnelig fordring.
- I praksis: Ikke dividende - vesentlige del av fordringsmassen ved insolvensbehandling av et forsikringselskap vil være massefordringer og fortrinnsberettigede krav.

Poolen (og kundene) vil derfor ikke ha en reell nytte av å ha et krav mot et selskap som avvikles ved insolvens, da det er vanskelig å se for seg at poolen vil motta dividende.

De betydelige aktiva naturskadefondet kan assosieres med kommer hele kreditorfellesskapet til gode ved en insolvenssituasjon i et selskap.

- Poolens krav kan i høyden øke fordringsmassen som inngår i uprioriterte krav.
- De er derfor vanskelig å se de reelle argumenter for at aktivaene ikke skal regnes som solvenskapital.

Vår konklusjon: Instruksens § 11 sjette ledd bør klargjøres/endres, slik at poolens krav ikke gjelder der er selskap opphører som følge av insolvens (alternativt at poolens krav subordineres alminnelige uprioriterte krav).

AVSETNINGEN TIL GARANTIORDNINGEN OG SOLVENS II

AVSETNINGEN TIL GARANTIORDNINGEN – BAKGRUNN (1:2)

Garantiordningen i skadeforsikring skal bidra til å sikre utbetaling av krav som følger av avtale om direkte skadeforsikring, til sikrede og skadet tredjemann for forsikret risiko som består i Norge.

- Se sikringslovens kap 2A med forskrifter, tidligere forsikringsvirksomhetslovens kap 9, innført i Norge i 1989.
- Hovedformålet er å sikre krav etter direkte forsikring (eks. kredittforsikring) fra forbrukere og mindre bedrifter.
- Visse typer risiko er ekskludert.

Det er pliktig medlemskap:

- Alle forsikringsselskap (eller filialer) som driver direkte skadeforsikring i Norge.
- Unntak for EØS-selskap som driver grensekryssende virksomhet uten å ha filial.
- Unntak for visse andre (captives, gjensidige selskap med årlig avregning mv).

Medlemmenes ansvar:

- Maksimalt ansvar hvert år er 1,5 % av summen av medlemmets opptjente bruttopremie de siste tre regnskapsår før innkallingsåret.
- Bruttopremien beregnes som utgangspunkt av direkte skadeforsikring som omfattes av garantiordningen.

AVSETNINGEN TIL GARANTIORDNINGEN – BAKGRUNN (2:2)

Selskap med hovedsete i Norge skal avsette for sitt ansvar:

- Det avsettes 1 prosent årlig av en nærmere spesifisert direkte opptjent bruttopremie inntil summen av avsatte midler utgjør 1,5 prosent av summen av slik opptjent brutto premieinntekt i de siste 3 år.
- For senere år skal det avsettes manglende beløp, eller avsetningen eventuelt reduseres, slik at den samlede avsetning til enhver tid tilsvarer det volum som nevnt i foregående punkt.

Avsetningsplikten gjelder ikke for filial av forsikringsselskap med hovedsete i annen EØS-stat.

Avsetningen er ikke knyttet til særskilte eller separert aktiva.

- Selskapet eier midlene avsetningen kan sies å representerer og avkastningen av midlene.
- Midlene er tilgjengelig for selskapets kreditorer ved insolvens.

INNKALLING OG TILBAKEBETALING AV KAPITAL

Styret i garantiordningen innkaller kapital fra medlemmene.

- Fordeles forholdsmessig mellom medlemmene i forhold til medlemmenes ansvar.

Ved oppgjør av forsikringskrav trer garantiordningen inn i prioriteten forsikringstagerne har mot selskapet.

- Sikringsloven: Prioritet etter massefordringer, før andre fortrinnsberettigede krav.

Det er i dag ingen eksplisitt regulering av medlemmenes rett på tilbakebetaling fra garantiordningen.

Garantiordningen kan likevel ikke beholde vesentlige midler ordningen får tilbakebetalt, uten å ha saklig grunn vurdert i forhold til det formål og de oppgaver garantiordningen er satt til å ivareta.

- I motsatt fall vil garantiordningen i realiteten starte en fondsoppbygging som er i direkte strid med den innkallingsbaserte modell som lovgiver har valgt for ordningen.

Det er kun et tilfelle av innkalling av kapital og utbetaling fra garantiordningen i de 25 år den har eksistert.

- Star Forsikring; nominell verdi av støtten skal ha blitt tilbakebetalt.

AVSETNINGEN TIL GARANTIORDNINGEN OG SOLVENS II (1:3)

Finanstilsynets vurderinger i notat av 19. juni 2014:

- Garantiordningen vil ikke kreve utbetaling fra et selskap som er i en avviklingssituasjon som følge av insolvens.
  - (Kommentar: Dette er antakelig en korrekt forståelse av dagens regler.)
- Garantiordningen kan imidlertid komme til å kreve utbetaling i en situasjon der et selskap bryter solvenskapitalkravet.
  - (Kommentar: Garantiordningens styre kan neppe unnta selskap ut fra slike hensyn.)
- Tilsynets konklusjon: Det at garantiordningen kan kreve et solvent selskap for innbetaling av ansvaret medfører at avsetningen er en forpliktelse, og ikke et kapitalelement.

Finanstilsynet vurderer ikke betydningen av at innkallinger innenfor 1 prosent vil dekkes (tilføres) av løpende drift i innkallingsåret, og ikke «tas» fra avsetningen.

- Et medlem (med maksimal avsetning) vil derfor som minimum ha krav på at 1 % av avsetningen anses som solvenskapital.

AVSETNINGEN TIL GARANTIORDNINGEN OG SOLVENS II (2:3)

Finanstilsynet drøfter ikke:

- Betydningen av at det selskap som innbetaler får en (betinget) fordring på garantiordningen, som igjen kan anses som et kapitalelement.
- Sannsynlig innbetaling er under 1 % årlig, noe som uansett resultatføres.
- Praksis så langt (dvs. ingen nominelle tap for ordningen).

Selv uten regelendringer kan det argumenteres for at avsetningen må anses som solvenskapital.

Videre: Vil garantiordningens sikringsformål bli bedre ivaretatt ved at selskap med hovedsete i Norge pålegges et særskilt solvenskrav?

- Lite sannsynlig at garantiordningen vil kunne tilby en reell sikring der det inntreer en krisesituasjon i ett av de største selskapene, selv med et ekstra solvenskrav knyttet til avsetningen for de norske medlemmene.
- Stor sannsynlighet for at garantiordningen er tilstrekkelig til å gi maksimal støtte innenfor regelverket i en situasjon der et mindre medlem får problemer, uten ekstra solvenskrav for norske medlemmer.

Klart uheldig dersom norske selskap skal ha et solvenskrav som utenlandske medlemmer av Garantiordningen ikke har, til tross for samme ansvar.

AVSETNINGEN TIL GARANTIORDNINGEN OG SOLVENS II (3:3)

Vår vurdering er at sikringsloven med forskrifter bør endres for å sikre medregning:

- Det slås fast i regelverket at Garantiordningen ikke kan beholde vesentlige midler ordningen får tilbakebetalt, uten å ha saklig grunn vurdert i forhold til det formål og de oppgaver garantiordningen er satt til å ivareta.
- Det bør fastsettes at garantiordningen ikke kan fremsette krav om innbetaling fra selskap som er i brudd med solvenskravet eller som vil komme i brudd med minstekravet til solvenskapital dersom innbetaling foretas (likevel slik at beløp ned til solvenskravet skal betales (delbetaling).
- Det innføres regler om plikt til etterbetalingen når (hvis) et selskap igjen oppfyller solvenskravene, gjerne med en tidsfrist for bortfall av slik plikt.

Det er videre grunn til å stille spørsmål om avsetningsplikten i tillegg bør avvikles.

På tide å vurdere hele garantiordningen?

- Hovedkritikk mot ordningen: Langt på vei innebærer ordningen at kundene i de største forsikringsselskapene potensielt skal betale for å sikre kunder i små selskap, mens ordningen ikke vil være tilstrekkelig til å sikre kunder i store selskap dersom ett av de større selskap får alvorlige problemer.

A black and white photograph of a park scene. In the foreground, a white rectangular sign with a black border is placed on the ground, displaying the letters 'CLP' in a large, bold, sans-serif font. The sign is slightly tilted. The background shows a grassy area with several large, mature trees and a path leading into the distance. The lighting is soft, suggesting an overcast day or late afternoon. The overall composition is simple and focuses on the sign as the central subject.

CLP